

Uppföljning av Konsumentverkets marknadskontrollplan för 2016

Konsumentverket ansvarar för marknadskontroll av:

- leksaker enligt direktiv 2009/48/EG om leksakers säkerhet och lagen (2011:579) om leksakers säkerhet.
- personlig skyddsutrustning för privat bruk enligt direktiv 88/686/EEC om personlig skyddsutrustning och lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk
- farliga livsmedelsimitationer enligt direktiv 87/357/EEG för produkter som, på grund av sina yttre egenskaper, kan förväxlas med andra produkter och härigenom utgöra en risk för konsumenternas hälsa och säkerhet samt lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer
- övriga produkter som inte faller under någon speciallagstiftning enligt direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet samt Produktsäkerhetslagen (2004:451)
- märkning av textilier enligt textilförordningen EU 1007/2011
- märkning av kristallglas enligt lagen (1996:1118) om marknadsföring av kristallglas.

Konsumentverket har också ett tillsynsansvar enligt produktsäkerhetslagen (2004:451) när det gäller tjänsters säkerhet.

Genomförda och avslutade marknadskontrollprojekt

Lekredskap och lekplatser

Marknadskontrollen av lekplatser och lekredskap genomfördes till största delen under 2015 i samverkan med Boverket och Sveriges Kommuner och Landsting. Kontrollen på lekplatser visade på ett stort antal allvarliga säkerhetsbrister främst på grund av bristande underhåll. Bristerna åtgärdades och 2016 fortsatte Konsumentverket projektet med teknisk dokumentkontroll. Ett tjugotal svenska tillverkare och återförsäljare av lekredskap uppmanades att redogöra för säkerheten hos två utvalda produkter var. Flera säkerhetsbrister identifierades och företagen har uppmanats att ändra på utformningen av sina produkter. Marknadskontrollen redovisas i rapport *2015:12 Marknadskontroll av lekredskap 2015*.

Tjänster inom klättring samt kontroll av personlig skyddsutrustning – fallskydd

Cirka 60 aktörer som erbjuder aktiviteterna klättring och äventyrsbanor kontrollerades. Aktörerna har ett bra förebyggande säkerhetsarbete men vanliga brister är att det saknas dokumentation om detta samt att besiktning och kontroll av banan inte har utförts av godkända alternativt tredjeparts besiktningsmän.

Ett antal produkter kontrollerades genom provning och dokumentgranskning, där 19 av 24 undersökta produkter hade brister. Projektet redovisas i två rapporter, *2016:3 Marknadskontroll av personlig skyddsutrustning – klättring* samt i *2016:4 Marknadskontroll av äventyrsbanor*.

Leksaker på knallemarknader

Marknadskontrollen genomfördes på 14 så kallade knallemarknader runt om i Sverige. Totalt köptes 29 leksaker in och av dem skickades 21 på provning där i stort sett alla fallerade på grund av att smådelar lossnade. I samtliga fall vidtog näringsidkaren frivilliga åtgärder, och slutade sälja den farliga leksaken. Marknadskontrollen redovisas i rapport *2016:7 Marknadskontroll leksaker på knallemarknader 2015*.

Skydd för gör-det-själv-arbete

Konsumentverket genomförde under 2015 ett projekt där märkning, bruksanvisning och dokumentation granskades för 70 skyddsutrustningar för gör-det-själv-arbete. Även en teknisk provning av åtta par sågskyddsbyxor genomfördes. Endast 14 av de granskade utrustningarna var helt utan formella brister. Det fanns formella brister som bedömdes vara så omfattande

att det krävdes rättelse eller stoppad försäljning för 41 av 70 produkter. Marknadskontrollen redovisas i rapport 2016:9 Marknadskontroll av personlig skyddsutrustning för gör-det-själv-arbeten.

Rid-, trav- och galoppsport

En marknadskontroll av ett femtiotal aktörer inom rid-, trav- och galoppsport genomfördes under 2015 och 2016. I regel har aktörerna ett bra förebyggande säkerhetsarbete men nästan alla behövde göra några förbättringar.

Marknadskontrollen redovisas i rapport 2016:11 *Marknadskontroll av aktiviteter inom hästsport*.

Större butikskedjor

I kontrollen av tio företag har 20 leksaker och 10 barnartiklar kontrollerats genom att företagen fått skicka in dokumentation som visar att produkterna är säkra. Av de kontrollerade leksakerna bedömdes en ha en allvarlig säkerhetsrisk och företaget återkallade produkten från konsument. Ytterligare fyra företag slutade sälja en produkt vardera då de inte kunde uppvisa korrekt dokumentation för produkten.

Kontrollen innefattade även besök på huvudkontoren där företagen redovisat sin egenkontroll och sitt förebyggande säkerhetsarbete. Resultaten visade på stora variationer. Marknadskontrollen redovisas i rapport 2016:13

Marknadskontroll av leksaker och barnartiklar.

Kampsportskydd

20 företag kontaktades med begäran om uppgifter och varuprov på ett huvudskydd från respektive företag. Kontrollen omfattade även granskning av produkternas märkning och medföljande användarinformation och bruksanvisning.

Endast 2 av 20 granskade huvudskydd klarade granskningen helt utan anmärkning. För 15 av huvudskydden vidtog näringsidkarna frivilliga åtgärder. Marknadskontrollen redovisas i rapport 2016:10 *Marknadskontroll av kampsportskydd*.

Pågående marknadskontrollprojekt

Arbetet med marknadskontroller löper ofta över årsskiften. Ett antal marknadskontroller har tagit tid i anspråk under 2016, men kommer att avslutas under 2017.

- Leksaker i barnmenyer
- Hoppborgar

- Varselkläder
- Våningssängar
- Brandfiltar

Planerade marknadskontrollprojekt som inte genomförts

Informationsinsats på branschdag för leksaksbranschen

En ny branschförening bildades under 2015 Lek- och babybranschen där de tidigare branschföreningarna Leksaksbranschen och Barn och baby ingår.

Under 2016 passade inte Konsumentverkets erbjudande om information till den nybildade branschorganisationen in i deras program. Denna insats skjuts på framtiden.

Redovisning marknadskontrollärenden

Handläggning av ärenden

Konsumentverket har under 2016 avslutat 375 marknadskontrollärenden inom området produktsäkerhet. Av dessa ärenden är 139 anmälningar från konsumenter, 35 underrättelser från företag och 201 har avslutats på eget initiativ i samband med marknadskontrollprojekt.

Handläggningen av ärenden har resulterat i:

- 45 stycken frivilliga återkallelser inklusive säljstopp
- 8 stycken frivilliga tillbakadragande inklusive säljstopp
- 82 frivilliga rättelser beroende på bristande säkerhet eller formella brister
- 113 avslut med påpekanden
- 9 ärenden har efter utredning överlämnats till andra myndigheter
- 13 ärenden har avslutats inom området projekt, remisser, notifikationer och reaktioner
- 98 ärenden har avslutats utan konstaterade brister
- 6 ärenden med tvingande beslut fördelat på 5 ärenden med saluförbud och 1 ärenden med beslut att återkalla från konsument
- 0 beslut från förvaltningsdomstolen.

Kostnader

Kostnaden för marknadskontrollärenden uppgår för år 2016 enligt Konsumentverkets årsredovisning till 2 423 000 kronor vilket innebär ett snittpris på kostnaden per marknadskontrollärende till 6 000 kronor (*Kostnaden per ärende 2016 är i jämförelse med tidigare år för låg beroende på en felkälla i underlaget. En initial analys ger att kostnaden bör ligga i paritet med föregående år*).

Utvärdering av marknadskontrollen

Uppföljning av en marknadskontroll utgörs av de ärenden mot näringsidkare som följer av kontrollen. Ärendehandläggning startar i de fall där produkten inte uppfyllt gällande krav avseende skydd för hälsa och säkerhet, utformning samt märkning och annan produktinformation. Utvärdering av en marknadskontroll kan leda till en informationskampanj eller att en uppföljning av marknadskontrollen planeras.

En regelmässig uppföljning av alla avslutade ärenden sker 6 månader efter avslutsdatum. Uppföljningen syftar till att kontrollera att företagen verkligen genomfört den överenskomna eller tvingande åtgärden i ärendet.

Utvärdering av marknadskontrollen sker ett par gånger per år i samband med budgetrevidering och verksamhetsplanering.

Tullsamverkan

Under 2016 har Konsumentverket samverkat med tullen när det gäller leksaker och barnartiklar. Totalt har Konsumentverket avslutat 6 ärenden inom tullsamverkan.